

AIKA	50 min (voi olla laajempikin, esim. 2 x 50 min.).
PAIKKA	Esim. palokunnan koulutustila/paikka.
KOULUTTAJAT	Alkusammutuskouluttaja, ensiapukouluttaja ja kurssin kouluttaja.
OPETUSVÄLINEET	Alkusammutusvälineet, ensiapuvälineet.
OPPIJAKSON TAVOITTEET	Tavoitteena on, että osallistujat oppivat alkusammutuksen ja hätäensiavun perusteita ja oppivat tekemään hätälmoituksen. Erityisen hienoa on, jos he kiinnostuvat hankkimaan pelastustaitoja jatkossakin.
<p>Harjoittelun merkitys</p> <p>Kouluttajan taustamateriaalin kappale <i>Toiminta tulipalon sattuessa</i> liittyy tähän harjoitustuntiin.</p> <p><i>Harjoitustunti/tunnit auttavat omaksumaan opeteltavaa asiaa. Koska kurssin aiheena on tekstiilien paloturvallisuus, kannattaa keskittyä erityisesti tekstiileihin liittyviin asioihin (esim. tekstiilipalon sammutus).</i></p> <p>Sammutuspeite</p>	<p>Harjoittelu on tärkeää, koska tulipalon sattuessa ei ole aikaa lukea ohjeita tai opetella tekniikkaa. Sanonnan mukaan vahinko ei tule kello kaulassa. Pikemminkin vahinko tulee hiljaa hiipien, varoittamatta ja yllättävästi.</p> <p>Kerro, että sammutuspeite on pienpalojen sammutuksessa tehokas.</p> <p>Ohjeita: sammuta suojaten itsesi. Lähesty tulta peite koholla. Jos vaatteet palavat, sammuta kasvoista pois päin. Silitä tuli sammuksiin, älä taputtele.</p> <p><i>Vinkki: jos sammutuspeitettä ei ole, käytä mattoa, isoa pyyhettä, peittoa tai vastaavaa tarpeeksi peittävää, vaikeasti syttyvää materiaalia tulen tukahduttamiseen.</i></p>

Vesi vanhin voitehista - vaan ei voiteiden palaessa.

Sammuttimet

Käsiammuttimia on erilaisia eri tarkoituksiin

Nestesammuttimet soveltuvat kaikkeen sammuttamiseen

Jauhesammuttimet ovat tehokkaita, mutta sotkevat

Kaasusammuttimeen voit törmentä ATK-tilassa tai laboratoriossa

Vesisammuttimia ovat mm. sankoruisku ja erilaiset palopostit – tai ämpärillinen vettä. Liekkeihin suunnattu vesisuihku sammuttaa tehokkaasti. Vettä ei kuitenkaan pidä käyttää rasva- tai nestepaloissa.

Sammuttimella sammutat näin:

- ulkona tuulen yläpuolelta
- edestä taaksepäin
- edestakaisella, lakaisevalla liikkeellä
- kierrä kohdetta, kunnes tuli on tukahdutettu
- lopeta suihkutuspöytä heti, kun liekkiä ei enää näy
- soita hätänumeroon ja kerro tapahtuneesta.

Pelastuslaitos tulee tarvittaessa tarkastamaan tilanteen.

Käsiammuttimia on eritehoisia ja -kokoisia. Kerro, että sammuttimen soveltuvuus kohteeseen, pakkasenkestävyys ja käyttöohje pitää aina tarkastaa sammutinkohtaisesti.

Noin 6 kg sammutin sopii pieneen keittiöön tai käsivaraksi, sitä pienemmät auto- tai venekäyttöön.

Sammuttimessa on oltava CE-merkintä ja se on huollettava säännöllisesti.

Nestesammuttimet sisältävät vesipohjaista vaahtoa. Se soveltuvat kaikkeen sammuttamiseen, myös sähköpaloihin. Nestesuihku on hajotettu, joten se ei johda sähköä. Sammutteaine ei käy henkeen ja nestesammutinta käytettäessä jälkivahingot ovat pienemmät kuin jauhesammuttimella. Haittapuolena on vielä toistaiseksi muita sammuttimia korkeampi hinta.

Yleisimpien jauhesammuttimien (ns. ABC-jauheet) etuna on, että ne ovat tehokkaita ja soveltuvat kaikenlaisten palojen sammuttamiseen. Jauhesammuttimet ovat useimmiten pakkasenkestäviä ja sopivat siksi kylmiin tiloihin, esimerkiksi autohalleihin. Haittapuolena on, että ne sotkevat paljon, eli voivat aiheuttaa kalliitakin jälkivahinkoja.

Kaasusammuttimet (tunnetuin hiilidioksidisammutin) soveltuvat erittäin hyvin neste- ja sähköpalojen sammuttamiseen. Parhaita käyttökohteita ovat ATK-tilat ja laboratoriot. Ne sopivat hyvin myös esimerkiksi keittiökonepalojen sammutukseen. Niitä ei saa käyttää ihmisen tai eläimen sammuttamiseen, koska sammutusaineen läm-

Palo sisustusmateriaaleissa

Kurssin sisällön omaksumisen kannalta olisi erittäin hienoa, jos on mahdollista järjestää sisustusmateriaalien ja vaatteiden sammuttamisen harjoittelua.

Rasvapalo kotona

Kodinkonepalo

Ihmisen sammuttaminen

Ensiapu

pötilä on n. – 76 °C. Pienissä sisätiloissa käytettäessä niihin liittyy tukahtumisvaara, kun kaasu syrjäyttää hapen.

Sisustepalot

- sammutetaan vedellä tai käsिसамmuttimella
- roskakoripalo vedellä tai tukahduttamalla
- palava verho sammuttimella tai repäistään alas ja tukahdutetaan (varoa sulaa ainesta)
- palava matto rullataan, niin palo tukahtuu
- palava pöytäliina kääritään kasaan
- kalustepalo sammutetaan vedellä tai käsिसамmuttimella.

Rasvapalo (esimerkiksi rasva- tai öljyastia, fondue-pata, pätee myös kynttilöihin)

- pysäytä liesituuletin ja virta liedestä
- tukahduta astiassa oleva palo kattilankannella tai sammutuspeitteellä
- tai sammuta käsिसамmuttimella.

Kodinkonepalossa

- jos voit, irrota kone sähköverkosta
- tukahduta käsिसамmuttimella tai sammutuspeitteellä
- tai vedellä, jos laite on saatu irti sähköverkosta.

Vaatteiden palaessa tärkeää on

- kasvojen suojaus (tuli nousee ylöspäin)
- maahan heittäytyminen ja tulen tukahduttaminen kierimällä
- sammutuspeitteeseen tai vastaavaan kääriytyminen
- hiekalla, lumella, neste- tai jauhesammuttimella sammuttaminen (ei hiilidioksidi)
- tulen tukahduttaminen ylhäältä alas, päästä jalkoihin.

Onnettomuustilanteessa ensiapu on onnettomuuden uhrin välitöntä auttamista. Siihen kuuluvat pelastaminen, hätäilmoituksen teko ja ensihoito. Hengen pelastamisen lisäksi pyritään mahdollisuuksien mukaan estämään lisävaurioiden syntymistä tapahtumapaikalla ja helpottamaan potilaan tilaa. Jokainen antaa ensiapua kykyjensä mukaan. Jokainen voi tehdä jotain.

<p>Hätäensiapu</p> <p><i>Pysähdy, puhuttele</i></p> <p><i>Avaa tajuttoman hengitystiet</i></p> <p><i>Elvytä painellen</i></p> <p><i>Tyrehdytä verenvuoto</i></p> <p><i>Estä sokki</i></p>	<p>Hätäensiavulla tarkoitetaan hengen pelastavaa toimintaa. Ensisijainen tavoite on estää potilaan menehtyminen. Hätäensiavulla pyritään turvaamaan loukkaantuneen hengitys, verenkierto ja tajunta siihen asti, että ammattiapua saadaan paikalle. Seuraavassa esitetyt asiat ovat yleensä tärkeitä hätätilanteessa.</p> <p>Tärkeintä on pysähtyminen. Ota selvää, saako tajuttoman hereille. Puhuttele häntä, ravista varovasti ja yritä saada häneen kontakti. Jos potilas ei herää, hälytä lisäapua 112 ja muilta läsnäolijoilta. Jos et tiedä mitä tehdä, hälytysnumerosta saat lisäohjeita avun antamiseksi.</p> <p>Helpota hengitystä avaamalla kiristävät vaatteet. Tarkasta hengitys: kohota leuan kärkeä ylöspäin toisella kädellä ja ojenna päätä taaksepäin toisella, (ikään kuin silittäisit otsaa). Katso liikkeuko rintakehä, kuuletko hengityksen tai tunnetko hengityksen omalla poskellasi. Tajuttoman, mutta omatoimisesti hengittävän potilaan voi asettaa kylkiasentoon (silloin kieli ei tuki hengitysteitä). Tarkkaile hengitystä jatkuvasti.</p> <p>Jos potilas ei hengitä normaalisti, tarvitaan elvytystä. Ota yhteys hätäkeskukseen. Sieltä lähetetään apua ja sieltä saa neuvoja. Uusimpien suositusten mukaan puhallus-paineluelvytyksen voi useimmiten korvata puhalluselvytyksellä.</p> <p>Runsas verenvuoto on tyrehdytettävä heti. Yritä laittaa haavan päälle jotain puhdasta, mutta jos sellaista ei ole heti saatavilla, tyrehdytä verenvuoto niin kuin voit. Paina kädellä vuotavat suononpäätt tukkoon. Aseta potilas pitkälleen. Nosta loukkaantunut kohta ylös. Aseta paineside tai paina haavaa koko ajan sairaalaan asti. Sidos ei saa kuitenkaan estää raajan normaalia verenvuotoa.</p> <p>Sokin oireita ovat levottomuus, kalpeus, kylmänhiki, tajunnan hämärtyminen ja nopea tai heikko pulssi. Potilaan rauhoittaminen on tärkeää. Huolehdi hengityksestä, auta potilas kohoasentoon ja pidä hänet lämpimänä. Sokkipotilaalle ei saa antaa juotavaa tajunnanmenetyks- ja oksentamisriskin vuoksi.</p> <p><i>Hätäensiavussa muista rauhallisuus. Toimi nopeasti, mutta hätäilemättä.</i></p>
--	--

Palovammat

Välitön ensiapu viileällä vedellä huuhtoen on ensisijaisen tärkeää. Se pysäyttää vamman etenemisen syvempiin ihokudoksiin.

Ensiapuun kuuluu

- huuhtelu viileällä, hiljalleen juoksevalla vedellä kunnes alue on turtunut (n. 20 min)
- jos juoksevaa vettä ei ole saatavilla, laita vamman päälle mitä tahansa kylmää (märkää sammalta, kylmäpakkaus)
- poista vaatteet varovasti
- jos vaate on palanut ihoon kiinni, älä poista vaatetta itse
- peitä vamma steriilillä, kuivalla siteellä
- pienen palovamman hoidossa voi käyttää palovammojen hoitoon tarkoitettua rasvasidettä
- pidä vamma kuivana ja siistinä
- älä vaihda sidettä tarpeettoman usein.

Jos vamma on suuri

- jäähdytä välittömästi
- aloita sokin ehkäisy
- toimita loukkaantunut sairaalaan.

Hakeudu välittömästi lääkäriin, jos

- vamma on syvä tai postimerkin kokoa suurempi
- iho on rikki suurelta alalta
- vamma on kivulias
- vamma sijaitsee nivelten tai kasvojen alueella
- potilas on lapsi, nuori, ikäihminen tai kärsii muista sairauksista ja vamma on isohko
- potilaalla on sokin oireita.

Yleensä palovammat paranevat parhaiten, kun ne jätetään ensiavun jälkeen toipumaan rauhassa. Vesirakkuiloita ei kannata puhkaista, koska niiden suojassa kasvaa uutta ihoa. Jos rakkula puhkeaa, vamma on vaarassa tulehtua. Tulehtuneet vammat kuuluvat lääkärin hoidettaviksi. Lääkärin hoidettaviksi kuuluvat myös kaikki vaikeat palovammat.